

Zitierhinweis

Hlaváček, Ivan: review of: Eduard Mühle, Breslau. Geschichte einer europäischen Metropole, Köln, Weimar, Wien: Böhlau, 2015, in: Český časopis historický, 2018, 1, p. 280-281, DOI: 10.15463/rec.1256102497

český časopis historický

copyright

Dieser Beitrag kann vom Nutzer zu eigenen nicht-kommerziellen Zwecken heruntergeladen und/oder ausgedruckt werden. Darüber hinausgehende Nutzungen sind ohne weitere Genehmigung der Rechteinhaber nur im Rahmen der gesetzlichen Schrankenbestimmungen (§§ 44a-63a UrhG) zulässig.

ZPRÁVY O LITERATUŘE

Obecné

Eduard MÜHLE

Breslau. Geschichte einer europäischen Metropole

Köln – Weimar – Wien, Böhlau Verlag
2015, 387 s. s četnými černobílými
a 28 barevnými vyobr. v textu,
ISBN 978-3-412-50137-2.

V řadě „Kleine Stadgeschichte aus dem östlichen Europa“, která u nás nebyla ještě důrazněji připomenuta, zatím vyšly monografie o Rize, Tallinu, Mariboru a Pětikostelí. Nyní se objevil svazek z prostředí České koruny a to přímo z centra její „Perly“, jak tento název zpoučarizovala nedávná výstava. Není to dlouhodeché čtení, ale svižné a *sine ira et studio* napsaná populárně vědecká kniha, která nicméně po první informaci vede dále a má i poměrně rozsáhlý (padesátistránkový) poznámkový aparát. Chybí však seznam literatury, na který je dnešní zhýčkaný čtenář už zvyklý, neboť na první pohled zpravidla umožňuje udělat si základní představu o autorových východiscích.

Již pouhé prolistování knihy jasně ukazuje na skutečnost, že autor je plně práv svému několikaletému ředitelování v Německém historickém ústavu ve Varšavě. Jinými slovy, že reflektuje i rozsáhlou literaturu polskou zejména poválečných let. Zcela zkrátka sice nepřišla ani česká literatura, přesto ale je třeba považovat ji za zřetelně poddimenzovanou, i když v tomto rozsahu knihy je to do značné míry omluvitelné. Ale nelíbí se ani poněkud iritující formální nešvar

při citacích knih, které se objevily po často mnoha desetiletích v reprintu a jsou citovány, jakoby tu šlo o rok jejich vydání a tudíž jako by reflektovaly bádání do udaného data (Gerhard Pfeiffer).

Podstatný je ovšem duch knihy a do jisté míry i autorova interpretace, která vzácně ctí fakta. Tak zejména mám na mysli kapitolu o nacistické epoše a druhé světové válce, kde se dovídáme i o aktivním ničení města nacistickou správou během jeho obléhání. V této kapitole se historik setkává velmi vítaně i s mimořádně kritickým biogramem významného sice nestranického, ale výrazně aktivistického vřatislavského historika (a především medievisty), tamního profesora a pozdějšího freiburského ordináře (a libereckého rodáka) Hermanna Aubina (1885–1969).¹

Kniha působí vyváženým dojmem. Je rozčleněna nejen věcně, ale i chronologicky. Přihlíží tak k jednotlivým fenoménům městského vnitřního života, ale stejně tak reflektuje i jeho vřazování navenek v rámci Dolního Slezska a posléze v širším kontextu mohutnicího a posléze dominantního pruského státu. Práce je členěna do deseti

1 Autor vychází ze svých obsáhlých výzkumů o tomto výrazném představiteli německého „Ostforschung“. Srovnej: Eduard MÜHLE, *Für Volk und deutschen Osten. Der Historiker Hermann Aubin und die deutsche Ostforschung*, Düsseldorf 2005, kde na s. 625 autor charakterizuje Aubina jako „affirmativ-kollaborativ“. Srovnej též: TÝŽ (ed.), *Briefe des Ostforschers Hermann Aubin aus den Jahren 1910 – 1968*, Marburg 2008.

kapitol od raného středověku až po rozvoj postsocialistického velkoměsta a rodícího se povědomí identifikace obyvatel s jejich městem v současnosti. První tři kapitoly s třetinovým podílem rozsahu sahají do roku 1520, poslední tři pak se sedmdesáti stránkami se zabývají dobou od Hitlerova nástupu do současnosti až k výstavbě tamní „sky tower“. Nás pochopitelně zaujímá zejména kapitola třetí od data přechodu Slezska pod vládu České koruny v roce 1330, která je příhodně označena jako vrcholná doba patricijského obchodního centra, a kde je zdůrazňována klíčová role Karla IV. pro jeho rozvoj.

Oddělený osobní a místní rejstřík jsou na předním a zadním předešlí doprovázeny orientačními plány středověkého a novověkého města. Bez nadsázky platí, že kniha se nejen dobře čte, ale současně i neméně dobře zprostředkovává – pokud na relativně omezeném rozsahu vůbec možno – informace o často turbulentních dějinách města, jež ve středověku a raném novověku bylo tak úzce spojeno s našimi dějinami.

Ivan Hlaváček

František KUBŮ – Petr ZAVŘEL

Zlatá stezka. Historický a archeologický výzkum významné středověké obchodní cesty, I–IV

České Budějovice – Prachatic, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích – Prachatické muzeum 2007, 2007, 2009, 2015; 190 + 230 + 263 + 670 s.; ISBN 978-80-86260-62-4, 978-80-86260-82-2, 978-80-87311-06-6, 978-80-87421-21-5.

Historicko-vlastivědná práce si může klást úkoly, které ve svých výsledcích daleko přesahují hranice jednoho regionu a které

mohou mít značný dosah při poznávání dějin mezinárodních vztahů. Badatelská iniciativa a dlouholetá práce na tématu přivedla dva jihočeské vědce – prachatického historika medievistického zaměření Františka Kubů a českobudějovického archeologa Petra Zavřela k završení díla o bezmála 1400 stranách, které podává komplexní dokumentaci a interpretaci jedné z nejvýznamnějších dopravních spojnic mezi českými a německými zeměmi.

O významu Zlaté stezky pro dopravu zboží, zejména soli, pocházející ze Solnohradska, ale také pro cestování lidí a přesuny vojsk mezi německým Podunajím a českými zeměmi nebylo v historické literatuře pochyb; zůstávala však nezodpovězena otázka, kudy přesně tato obchodní cesta mezi Prachaticemi a Pasovem vedla. Tématu se hned po otevření hranic v roce 1990 chopili oba autoři díla a za podpory několika dalších archeologů mu věnovali víc než dvě desetiletí života. Nejen archivním bádáním, jak tomu bylo dříve, ale i terénním výzkumem, měřením a snímkováním postupně dospěli k přesné rekonstrukci jednak hlavní trasy z Prachatic k státní hranici (I. díl) a od státní hranice do Pasova (IV. díl), jednak západněji položených úseků vycházejících z Vimperka (II. díl) a z Kašperských Hor (III. díl) k hranici.

Autorská dvojice zpřístupnila a vyhodnotila veškerou ikonografickou a kartografickou dokumentaci, stejně jako výsledky geodetického zaměření pozůstatků Zlaté stezky na českém území a pokročilého airbornescanningového snímkování na bavorském teritoriu. Vlastní výklad sleduje vývoj této komunikace od pravěku do současnosti, se zvláštním zaměřením na dobu nejintenzivnější soumarské přepravy zboží ve 13. a 14. a poté v 16. století. Promyšle-